

ayrılır

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Fındık, Türkiye ekonomisi ve ihracatı açısından stratejik öneme sahip bir tarım ürünüdür. Dünya fındık üretiminin ve ihracatının yaklaşık yüzde 70'ini elinde bulundurmaktadır. Çiftçi Kayıt Sistemine göre, 7 milyon dönüm alanda yaklaşık 502 bin çiftçi tarafından fındık üretimi yapılmakta, iklim şartlarına göre 400 bin ile 700 bin ton arasında bir üretim gerçekleştirilmektedir. Başta Ordu, Giresun, Samsun, Trabzon, Düzce olmak üzere fındık üretimi yapan illerimizin ekonomisinde, sosyo-kültürel yaşamında fındık başrol oynamakta, dolaylı ve dolaysız 8 milyon kişi geçimini fındıktan sağlamaktadır.

2009 yılında “Yeni Fındık Stratejisi” ile fındık serbest piyasa koşullarına bırakılmış, yıllar içerisinde fiyat sürekli dalgalı bir seyir takip etmiş ve istikrarsızlık yaşamıştır. Fiskobirlik tamamen etkisiz bırakılmış, fındık piyasası tüccar ve aracılardan eline geçmiştir. Özellikle son iki yıldır fiyatta yaşanan dalgalanmalar fındıkta serbest piyasa koşullarının işlemediğini ortaya koymuştur.

Türkiye'nin fındık rekoltesi ortalama 600 bin ton civarındadır. Her yıl çeşitli kurumlar tarafından rekolte açıklanmakta bu da bir çok spekülasyona yol açmakta iken 2016 yılında rekoltenin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından açıklanacağı duyurulmuştur. 468 bin ton açıklanan rekolte, 420 bin ton olarak revize edilmiş ise de üretim miktarı bunun çok altında gerçekleşmiştir. Serbest piyasa koşullarına göre arzın düşük talebin yüksek olduğu şartlarda beklenen fiyat artışı gerçekleşmemiş, aksine 2016 sezonunda 12,5 lira seviyelerinden başlayan fiyat 9 lira seviyelerine gerilemiştir. Üreticinin mağduriyeti karşısında Devletin müdahalesi gelmiş, Nisan ayında TMO fındık alımına 10-10,5 lira ile başlamıştır. 2017 yılında aynı fiyat ile alıma devam edeceğini açıklamış buna rağmen üreticinin mağduriyeti devam etmiştir. Fındığın serbest piyasada bugünkü fiyatı 8 lira seviyesinde seyretmektedir.

Fındıkta nitelikli bir tarım politikası oluşturulamamıştır. Piyasada yabancı bir firmanın tekelleşmesine göz yumulmuştur. Türkiye'deki en büyük fındık alıcısı 2015 yılı içinde İtalyan bir firma tarafından satın alınmıştır. Fiyatı ve alım koşullarını artık bu firma belirlemektedir.

Fındık bahçeleri yaşlanmış ve ekonomik ömrünü tamamlamıştır. Üretici ürününün karşılığını alamadığı için, tekniğine uygun üretim ve bakım yapamamakta, hastalıklarla ve zararlılarla mücadele edememektedir. Verim ve kalite her geçen yıl düşmektedir. FAO'nun verilerine göre; Türkiye'de fındık verimi dekara ortalama 90 kg. iken, (ki, BÜGEM'in verilerine göre 80 kg.) ABD'de 364, Gürcistan'da 249, İtalya'da 157 ve İspanya'da 111 kg. dır. Türkiye'de 130 ton, dünya da ise fındık tüketimi 1 milyon tonlara çıkmışken, verimin düşmesi Türkiye'nin uluslararası piyasalardaki rekabet gücünü hızla azaltmaktadır.

Fındığa verilen tarım desteği ürün odaklı değildir. Fındığın AR-GE'si oluşturulamamıştır. İnovasyon yatırımları yapılmamıştır. Türkiye'nin fındıktan elde ettiği ihracat geliri 2-3 milyar dolar arasında iken, fındığı işleyen ülkelerin ihracat gelirleri ise 12-13 milyar dolar civarındadır. Lisanslı depoculuk hayata geçirilememiştir. Fındık İhtisas Borsası kurulamamıştır.

Fındık üretiminin, ticaretinin, ihracatının düzenlenmesi ve denetlenmesi için yeni bir Fındık Kanununun bir an önce çıkarılması gerekmektedir.

